Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (šesti senat)

z dne 13. februarja 2020*

„Predhodno odločanje – Člen 99 Poslovnika Sodišča – Območje svobode, varnosti in pravice – Pristojnost ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Člen 7, točka 1(b), druga alinea – Posebna pristojnost v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji – Pojem ‚kraj izpolnitve' – Pogodba o opravljanju storitev – Zračni prevoz – Uredba (ES) št. 261/2004 – Pravica letalskih potnikov do odškodnine v primeru odpovedi ali velike zamude leta – Let v skladu s potrjeno enotno rezervacijo v več delih, ki jih opravita različna letalska prevoznika – Odpoved zadnjega dela leta – Odškodninska tožba proti letalskemu prevozniku, zadolženemu za zadnji del leta, pred sodiščem, v pristojnosti katerega je kraj odhoda prvega dela leta“

V zadevi C-606/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu, Nemčija) z odločbo z dne 31. julija 2019, ki je na Sodišče prispela 12. avgusta 2019, v postopku

flightright GmbH

proti

Iberia LAE SA Operadora Unipersonal,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi M. Safjan (poročevalec), predsednik senata, L. Bay Larsen in N. Jääskinen, sodnika,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom v skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

* Jezik postopka: nemščina.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo flightright GmbH s sedežem v Potsdamu (Nemčija) in letalsko družbo Iberia LAE SA Operadora Unipersonal (v nadaljevanju: Iberia) s sedežem v Madridu (Španija) v zvezi z odškodninskim zahtevkom, vloženim na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).

Pravni okvir

Uredba št. 1215/2012

3 Oddelek 2 poglavja II Uredbe št. 1215/2012, naslovljen „Posebna pristojnost“, vsebuje člen 7, ki v točki 1 določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

1. (a) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti;
   (b) za namene te določbe, in razen če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:

   – v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno,

   – v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene;
   (c) če se ne uporabi točka (b), potem se uporabi točka (a);“.

Uredba (ES) št. 261/2004

4 Člen 2 Uredbe št. 261/2004, naslovljen „Opredelitve pojmov“, določa:

„[…]

(b) ‚dejanski letalski prevoznik‘ pomeni letalskega prevoznika, ki opravi ali namerava opraviti let na podlagi pogodbe s potnikom ali v imenu druge, pravne ali fizične osebe, ki ima s tem potnikom sklenjeno pogodbo;

[…]“.

5 Člen 3 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 5 določa:

„Ta uredba se uporablja za vse letalske prevoznike, ki opravljajo prevoze potnikov, zajetih v odstavkih 1 in 2. Kadar obveznosti iz te uredbe izvaja dejanski letalski prevoznik, ki ni sklenil pogodbe s potnikom, se šteje, da jih opravlja v imenu osebe, ki je sklenila pogodbo s tem potnikom.“

6 Člen 5 navedene uredbe, naslovljen „Odpoved leta“, v odstavku 1(c) določa:

„V primeru odpovedi leta:

[…]

(c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7, razen če:
   (i) so o odpovedi obveščeni najmanj dva tedna pred odhodom po voznem redu; ali
   (ii) so o odpovedi obveščeni dva tedna do sedem dni pred odhodom po voznem redu in jim je ponujena sprememba poti, ki jim zagotavlja odhod največ dve uri pred odhodom po voznem redu in prihod v njihov končni namembni kraj manj kot štiri ure po prihodu po voznem redu; ali
   (iii) so o odpovedi obveščeni manj kot sedem dni pred odhodom po voznem redu in jim je ponujena sprememba poti, ki jim zagotavlja odhod največ eno uro pred odhodom po voznem redu in prihod v njihov končni namembni kraj manj kot dve uri po prihodu po voznem redu."

7 Člen 7 te uredbe, naslovljen „Pravica do odškodnine", v odstavku 1(a) določa:

„Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

(a) 250 EUR za lete do vključno 1500 kilometrov;".

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

8 Spor o glavni stvari je nastal zaradi vmesnega leta za zvezo, ki je bil predviden za 25. avgust 2018 in za katerega sta imela potnika (v nadaljevanju: zadevna potnika) potrjeno enotno rezervacijo.

9 Ta let iz Hamburga (Nemčija) v San Sebastian (Španija) je bil sestavljen iz treh delov. Prvi del leta iz Hamburga v London (Združeno kraljestvo) je opravila letalska družba British Airways, medtem ko je bila za druga dva dela leta, in sicer iz Londona v Madrid (Španija) in iz Madrida v San Sebastian, zadolžena družba Iberia.

10 Medtem ko sta prva dva dela leta potekala brez zapletov, pa je bil tretji del odpovedan, ne da bi bila zadevna potnika o tem pravočasno obveščena.

11 Zaradi te odpovedi je družba flightright, ki sta ji zadevna potnika odstopila svojo pravico do morebitne odškodnine, pred predložitvenim sodiščem Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu, Nemčija) vložila odškodninsko tožbo za skupni znesek 500 EUR oziroma 250 EUR na potnika proti družbi Iberia na podlagi člena 5(1)(c) in člena 7(1)(a) Uredbe št. 261/2004, pri čemer je razdalja med Hamburgom in San Sebastianom približno 1433 km.

12 Predložitveno sodišče dvomi, prvič, o svoji mednarodni pristojnosti za odločanje o sporu o glavni stvari in, drugič, o možnosti, da zadevna potnika tožita oba letalska prevoznika, ki sta sodelovala pri izvedbi vmesnega leta za zvezo, zaradi katerega je nastal spor o glavni stvari.

13 To sodišče se zlasti sprašuje, ali je pristojno za odločanje o sporu o glavni stvari glede dela leta, ki je bil odpovedan, čeprav sta kraj odhoda in kraj prihoda tega dela leta, namreč Madrid in San Sebastian, zunaj njegove krajevne pristojnosti.

14 Poleg tega navedeno sodišče ugotavlja, da je Sodišče v sodbi z dne 11. julija 2019, České aerolinie (C-502/18, EU:C:2019:604), odločilo, da je v okviru vmesnega leta za zvezo, ki je predmet enotne rezervacije, letalski prevoznik, ki je opravil prvi del tega leta s krajem odhoda v krajevni pristojnosti sodišča, ki mu je zadeva predložena v odločanje, za namene odškodninske tožbe na podlagi Uredbe št. 261/2004 lahko tožen za vse dele navedenega leta.

15 Glede na to sodbo se predložitveno sodišče sprašuje, ali je mogoče na tej podlagi odškodninsko tožbo vložiti tudi proti letalskemu prevozniku, ki je bil zadolžen za zadnji del takšnega leta.

16 V teh okoliščinah je Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je predložitveno sodišče mednarodno pristojno, če je podana celota posameznih letov, če sta dva različna letalska prevoznika Skupnosti opravila posamezne lete in če je predložitveno sodišče mednarodno pristojno le za let, ki ni bil odpovedan?

2. Ali sta oba letalska prevoznika, udeležena pri celoti posameznih letov, pasivno legitimirana, če sta posamezne lete opravila dva letalska prevoznika Skupnosti?“

Vprašanji za predhodno odločanje

17 Člen 99 Poslovnika Sodišča določa, da lahko Sodišče, zlasti če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na vprašanje, ki mu je predloženo v predhodno odločanje, ali če odgovor na postavljeno vprašanje ne dopušča nobenega razumnega dvoma, na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.

18 To določbo je treba uporabiti v tej zadevi.

19 Najprej je treba opozoriti, da mora Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem iz člena 267 PDEU nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena. Poleg tega lahko Sodišče upošteva določbe prava Unije, na katere se nacionalno sodišče v vprašanjih ni sklicevalo (sodba z dne 5. decembra 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Priznavanje in izvrševanje denarnih sankcij), C-671/18, EU:C:2019:1054, točka 26 in navedena sodna praksa).

20 V obravnavani zadevi se predložitveno sodišče v vprašanjih za predhodno odločanje ne sklicuje na nobeno določbo. Vendar je iz predložitvene odločbe jasno razvidno, da se to sodišče sprašuje o svoji pristojnosti za odločanje o odškodninski tožbi, ki je bila vložena pri njem proti letalskemu prevozniku, ki je bil zadolžen za zadnji del leta.

21 Zato je treba ti vprašanji preučiti ob upoštevanju določb o sodni pristojnosti iz Uredbe št. 1215/2012.

22 V teh okoliščinah je treba navedeni vprašanji, ki ju je treba obravnavati skupaj, razumeti tako, da predložitveno sodišče Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da je „kraj izpolnitve“ v smislu te določbe, v zvezi z letom, za katerega je značilna potrjena enotna rezervacija za celotno pot in ki je razdeljen na več delov, lahko kraj odhoda prvega dela leta, če prevoz na teh delih leta opravita različna letalska prevoznika ter če odškodninska tožba na podlagi Uredbe št. 261/2004 izhaja iz odpovedi zadnjega dela leta in je vložena proti letalskemu prevozniku, zadolženemu za ta zadnji del leta.

23 V zvezi s tem je treba spomniti, da člen 7, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 1215/2012 določa, da je v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji za namene vložitve tožbe proti osebi, ki ima stalno prebivališče v eni državi članici, v drugi državi članici kraj izpolnitve zadevne obveznosti za namene te določbe in če ni drugače dogovorjeno v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene.

24 V zvezi s tem je treba tudi poudariti, da ker Uredba št. 1215/2012 razveljavlja in nadomešča Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4,

str. 42), razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede določb zadnjenavedene uredbe, velja tudi za Uredbo št. 1215/2012, kadar se določbe teh dveh instrumentov prava Unije lahko štejejo za enakovredne (sodba z dne 8. maja 2019, Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, točka 19 in navedena sodna praksa).

25 Zato razlaga, ki jo je Sodišče podalo v zvezi s členom 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001, velja tudi za člen 7, točka 1, Uredbe št. 1215/2012 v delu, v katerem je te določbe mogoče opredeliti kot enakovredne (sodba z dne 8. maja 2019, Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, točka 20 in navedena sodna praksa).

26 V zvezi s členom 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001 je Sodišče glede direktnih letov razsodilo, da je treba tako kraj odhoda kot kraj prihoda letala šteti za kraj, v katerem je bila opravljena glavna storitev, ki je predmet pogodbe o zračnem prevozu, tako da ima oseba, ki vloži odškodninsko tožbo na podlagi Uredbe št. 261/2004, možnost vložiti tožbo pri sodišču, v pristojnosti katerega je kraj odhoda ali kraj prihoda letala, kot sta dogovorjena v navedeni pogodbi (glej v tem smislu sodbo z dne 9. julija 2009, Rehder, C-204/08, EU:C:2009:439, točki 43 in 47).

27 V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, da pojem „kraj izpolnitve“, kakor je bil razložen v sodbi z dne 9. julija 2009, Rehder (C-204/08, EU:C:2009:439), čeprav se nanaša na direkten let, smiselno velja tudi za položaj, v katerem vmesni let za zvezo, za katerega je značilna enotna rezervacija za celotno pot, vključuje dva dela leta (glej v tem smislu sodbo z dne 7. marca 2018, flightright in drugi, C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točki 69 in 71).

28 Iz tega sledi, da kadar je za let značilna potrjena enotna rezervacija za celotno pot in ta let vključuje dva dela leta, ima oseba, ki vloži odškodninsko tožbo na podlagi Uredbe št. 261/2004, prav tako možnost vložiti tožbo bodisi pri sodišču, v pristojnosti katerega je kraj odhoda prvega dela leta, bodisi pri sodišču, v pristojnosti katerega je kraj prihoda drugega dela leta.

29 Kot je razvidno iz predložitvene odločbe, so zadevni let iz postopka v glavni stvari sestavljali trije deli. Vendar če je za pogodbo o zračnem prevozu značilna potrjena enotna rezervacija za celotno potovanje, vzpostavlja ta pogodba obveznost letalskega prevoznika, da potnika prepelje od točke A do točke D. Tak prevoz pomeni storitev, katere eden od krajev izpolnitve glavne storitve je točka A (glej po analogiji sodbo z dne 7. marca 2018, flightright in drugi, C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točka 71).

30 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je v primeru vmesnega leta za zvezo, za katerega je značilna potrjena enotna rezervacija za celotno pot in je sestavljen iz več delov, kraj izpolnitve tega leta v smislu člena 7, točka 1 (b), druga alinea, Uredbe št. 1215/2012 lahko kraj odhoda prvega dela leta kot eden od krajev, v katerih je bila opravljena glavna storitev, ki je predmet pogodbe o zračnem prevozu.

31 Ker ta kraj pomeni dovolj tesno povezavo med dejanskimi elementi spora in zato zagotavlja tesno navezno okoliščino med pogodbo o zračnem prevozu in pristojnim sodiščem, ki se zahteva s pravili o posebni pristojnosti iz člena 7, točka 1, Uredbe št. 1215/2012, ta kraj izpolnjuje cilj bližine, na katerem temeljijo ta pravila (glej v tem smislu sodbo z dne 7. marca 2018, flightright in drugi, C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točka 74 in navedena sodna praksa).

32 Ta rešitev je tudi skladna z načelom predvidljivosti, katerega spoštovanje se želi doseči z navedenimi pravili, ker tako tožeči kot toženi stranki omogoča, da kot sodišče, ki bo odločalo o zadevi, določita sodišče kraja odhoda prvega dela leta, kot je to zapisano v navedeni pogodbi o prevozu (glej v tem smislu sodbo z dne 7. marca 2018, flightright in drugi, C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točki 75 in 77 ter navedena sodna praksa).

33 Glede možnosti, da je v zadevi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, letalski prevoznik, zadolžen za zadnji del leta, tožen pred sodiščem, v pristojnosti katerega je kraj odhoda prvega dela leta, je treba ugotoviti, da iz predložitvene odločbe sicer res ni razvidno, da je bila družba Iberia pogodbena stranka zadevnih potnikov, vendar da pravilo o posebni pristojnosti v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji, določeno v členu 7, točka 1, Uredbe št. 1215/2012, tudi ne zahteva sklenitve pogodbe med dvema osebama, temveč obstoj pravne obveznosti, ki jo je ena oseba prostovoljno prevzela od druge osebe in na kateri temelji tožba tožeče stranke (glej v tem smislu sodbo z dne 7. marca 2018, flightright in drugi, C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točka 60 in navedena sodna praksa).

34 V zvezi s tem člen 3(5), drugi stavek, Uredbe št. 261/2004 določa, da kadar obveznosti iz te uredbe izvaja dejanski letalski prevoznik v smislu člena 2(b) te uredbe, ki ni sklenil pogodbe s potnikom, se šteje, da jih opravlja v imenu osebe, ki je sklenila pogodbo s tem potnikom.

35 Tako je treba šteti, da navedeni prevoznik izvaja obveznosti, ki jih je prostovoljno prevzel od pogodbene stranke tega potnika. Te obveznosti izhajajo iz pogodbe o zračnem prevozu (sodba z dne 7. marca 2018, flightright in drugi, C-274/16, C-447/16 in C-448/16, EU:C:2018:160, točka 63).

36 Ob upoštevanju vseh zgoraj navedenih preudarkov je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člen 7, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da je „kraj izpolnitve“ v smislu te določbe, v zvezi z letom, za katerega je značilna potrjena enotna rezervacija za celotno pot in ki je razdeljen na več delov, lahko kraj odhoda prvega dela leta, če prevoz na teh delih leta opravita različna letalska prevoznika ter če odškodninska tožba na podlagi Uredbe št. 261/2004 izhaja iz odpovedi zadnjega dela leta in je vložena proti letalskemu prevozniku, zadolženemu za ta zadnji del leta.

Stroški

37 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

Člen 7, točka 1(b), druga alinea, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da je „kraj izpolnitve“ v smislu te določbe, v zvezi z letom, za katerega je značilna potrjena enotna rezervacija za celotno pot in ki je razdeljen na več delov, lahko kraj odhoda prvega dela leta, če prevoz na teh delih leta opravita različna letalska prevoznika ter če odškodninska tožba na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 izhaja iz odpovedi zadnjega dela leta in je vložena proti letalskemu prevozniku, zadolženemu za ta zadnji del leta.

Podpisi